

GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC CÁC MÔN LÝ THUYẾT TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG LÀO CAI THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC NGƯỜI HỌC

Trần Thị Thu Hiền

Phòng Quản lý Đào tạo, Trường Cao đẳng Lào Cai

Tóm tắt: Trong bối cảnh đổi mới giáo dục nghề nghiệp và yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, việc nâng cao chất lượng dạy học các môn lý thuyết tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp đang trở thành nhiệm vụ quan trọng. Tuy nhiên, thực tế cho thấy việc giảng dạy các môn lý thuyết tại nhiều trường cao đẳng vẫn còn nặng về truyền thụ kiến thức, chưa phát huy đầy đủ tính chủ động và năng lực của người học. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học theo hướng phát triển năng lực người học. Những giải pháp này góp phần nâng cao hiệu quả đào tạo, đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế.

Từ khóa: dạy học lý thuyết, phát triển năng lực, giáo dục nghề nghiệp, đổi mới phương pháp dạy học, Trường Cao đẳng Lào Cai.

SOLUTIONS TO IMPROVE THE QUALITY OF TEACHING THEORETICAL SUBJECTS AT LAO CAI COLLEGE TOWARDS DEVELOPING STUDENTS' COMPETENCIES

Abstract: In the context of vocational education reform and the demand for high-quality human resource training to serve socio-economic development, improving the quality of teaching theoretical subjects at vocational education institutions is becoming a crucial task. However, reality shows that teaching theoretical subjects at many colleges still heavily emphasizes knowledge transmission, failing to fully promote the proactiveness and capabilities of learners. Based on this, the study proposes several solutions to improve the quality of teaching towards developing learners' competencies. These solutions contribute to enhancing training effectiveness and meeting the requirements of human resource development in the context of digital transformation and international integration.

Keywords: theoretical teaching, competency development, vocational education, innovation in teaching methods, Lao Cai College.

Nhận bài: 16/01/2026

Phản biện: 23/02/2026

Duyệt đăng: 28/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, giáo dục nghề nghiệp tại Việt Nam đang đứng trước yêu cầu đổi mới mạnh mẽ nhằm đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động và sự phát triển của nền kinh tế. Một trong những xu hướng quan trọng của đổi mới giáo dục là chuyển từ mô hình đào tạo chú trọng truyền thụ kiến thức sang mô hình đào tạo phát triển năng lực người học. Theo định hướng này, người học không chỉ nắm vững kiến thức chuyên môn mà còn phải hình thành các năng lực như tư duy phản biện, giải quyết vấn đề, làm việc nhóm và khả năng tự học.

Trong các chương trình đào tạo của trường cao đẳng, các môn lý thuyết giữ vai trò nền tảng trong việc cung cấp kiến thức chuyên môn, tạo cơ sở cho việc hình thành kỹ năng nghề nghiệp. Tuy nhiên, thực tế giảng dạy các môn lý thuyết tại nhiều cơ sở giáo dục nghề nghiệp vẫn còn tồn tại những hạn chế như phương pháp giảng dạy còn mang tính thuyết trình một chiều, sinh viên ít tham gia

vào quá trình học tập, nội dung bài giảng chưa gắn chặt với thực tiễn nghề nghiệp. Điều này dẫn đến việc sinh viên khó vận dụng kiến thức vào thực tế, làm giảm hiệu quả của quá trình đào tạo.

Trường Cao đẳng Lào Cai là một trong những cơ sở đào tạo nguồn nhân lực quan trọng của khu vực Tây Bắc. Trong quá trình phát triển, nhà trường đã có nhiều nỗ lực trong việc đổi mới chương trình và phương pháp đào tạo. Tuy nhiên, việc nâng cao chất lượng dạy học các môn lý thuyết theo hướng phát triển năng lực người học vẫn là vấn đề cần được quan tâm và nghiên cứu sâu hơn.

Xuất phát từ thực tiễn đó, bài báo tập trung đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng dạy học theo hướng phát triển năng lực người học.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận về dạy học theo hướng phát triển năng lực

2.1.1. Khái niệm năng lực và dạy học phát triển năng lực

Năng lực được hiểu là khả năng vận dụng tổng hợp kiến thức, kỹ năng, thái độ và kinh nghiệm để thực hiện thành công một nhiệm vụ trong những điều kiện cụ thể. Trong giáo dục hiện đại, mục tiêu của quá trình dạy học không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt kiến thức mà còn hướng tới việc hình thành và phát triển năng lực cho người học.

Dạy học theo hướng phát triển năng lực là quá trình tổ chức hoạt động học tập nhằm giúp người học chủ động chiếm lĩnh tri thức, rèn luyện kỹ năng và hình thành các năng lực cần thiết để giải quyết các vấn đề trong học tập và thực tiễn nghề nghiệp. Trong mô hình này, người học đóng vai trò trung tâm của quá trình học tập, còn giảng viên giữ vai trò hướng dẫn, tổ chức và hỗ trợ.

2.1.2. Đặc điểm của dạy học theo hướng phát triển năng lực

Dạy học theo hướng phát triển năng lực là xu hướng đổi mới quan trọng của giáo dục hiện nay, trong đó mục tiêu trọng tâm không chỉ là truyền thụ kiến thức mà còn hình thành và phát triển năng lực cho người học. So với mô hình dạy học truyền thống, cách tiếp cận này có một số đặc điểm nổi bật sau:

Thứ nhất, lấy người học làm trung tâm của quá trình dạy học: Trong dạy học theo hướng phát triển năng lực, người học không còn là đối tượng tiếp nhận thụ động mà trở thành chủ thể của hoạt động học tập. Sinh viên được khuyến khích tham gia tích cực vào các hoạt động như thảo luận, giải quyết vấn đề, nghiên cứu tài liệu và trình bày quan điểm cá nhân. Giảng viên đóng vai trò là người tổ chức, định hướng và hỗ trợ quá trình học tập, tạo điều kiện để người học phát huy tính chủ động và sáng tạo.

Thứ hai, chú trọng khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn: Một đặc điểm quan trọng của dạy học theo hướng phát triển năng lực là việc gắn kết chặt chẽ giữa kiến thức lý thuyết và thực tiễn. Người học không chỉ nắm vững các khái niệm, nguyên lý mà còn phải biết vận dụng chúng để giải quyết các vấn đề trong học tập và nghề nghiệp. Vì vậy, quá trình dạy học thường gắn với các tình huống thực tế, bài tập ứng dụng hoặc dự án học tập, giúp người học hình thành năng lực giải quyết vấn đề và khả năng thích ứng với môi trường làm việc.

Thứ ba, tăng cường các phương pháp dạy học tích cực: Dạy học theo hướng phát triển năng lực

thường sử dụng các phương pháp dạy học tích cực như dạy học theo tình huống, dạy học dự án, học tập qua vấn đề, thảo luận nhóm hoặc học tập hợp tác. Những phương pháp này giúp người học được tham gia vào quá trình tìm tòi, khám phá và xây dựng kiến thức, thay vì chỉ tiếp nhận thông tin từ giảng viên. Qua đó, sinh viên phát triển các kỹ năng quan trọng như tư duy phản biện, giao tiếp và làm việc nhóm.

Thứ tư, đổi mới kiểm tra, đánh giá theo hướng đánh giá năng lực: Trong mô hình dạy học truyền thống, kiểm tra đánh giá chủ yếu tập trung vào việc kiểm tra khả năng ghi nhớ kiến thức. Ngược lại, dạy học theo hướng phát triển năng lực chú trọng đánh giá khả năng vận dụng kiến thức và kỹ năng của người học. Do đó, các hình thức đánh giá được đa dạng hóa, bao gồm đánh giá qua dự án, bài thuyết trình, bài tập tình huống, sản phẩm học tập và đánh giá quá trình. Cách tiếp cận này giúp phản ánh toàn diện hơn năng lực của người học.

Thứ năm, khuyến khích tự học và học tập suốt đời: Một mục tiêu quan trọng của dạy học theo hướng phát triển năng lực là hình thành năng lực tự học cho người học. Thông qua việc tham gia vào các hoạt động học tập chủ động, sinh viên học được cách tìm kiếm thông tin, phân tích tài liệu và tự đánh giá kết quả học tập của mình. Điều này giúp người học có khả năng tiếp tục học tập và phát triển bản thân ngay cả sau khi tốt nghiệp.

Thứ sáu, kết hợp đa dạng môi trường và hình thức học tập: Dạy học theo hướng phát triển năng lực không chỉ diễn ra trong lớp học truyền thống mà còn được mở rộng thông qua nhiều hình thức học tập khác nhau như học tập trực tuyến, học tập qua dự án, học tập trải nghiệm hoặc thực tập tại doanh nghiệp. Sự đa dạng này giúp người học có cơ hội tiếp cận kiến thức trong nhiều bối cảnh khác nhau và phát triển các năng lực toàn diện.

Tóm lại, dạy học theo hướng phát triển năng lực là mô hình giáo dục hiện đại, nhấn mạnh vai trò chủ động của người học, gắn kết giữa lý thuyết và thực tiễn, đồng thời chú trọng phát triển các kỹ năng và phẩm chất cần thiết cho người học. Việc áp dụng hiệu quả mô hình này sẽ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu của xã hội trong bối cảnh phát triển nhanh chóng của khoa học và công nghệ.

2.2. Một số giải pháp cơ bản nâng cao chất lượng dạy học các môn lý thuyết theo hướng phát triển năng lực

2.2.1. *Đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng phát huy tính chủ động của người học*

Đổi mới phương pháp giảng dạy là yếu tố then chốt nhằm chuyển từ mô hình dạy học truyền thống sang mô hình dạy học phát triển năng lực. Trong thực tế, nhiều giờ học lý thuyết vẫn còn nặng về thuyết trình một chiều, khiến sinh viên tiếp nhận kiến thức một cách thụ động và ít có cơ hội tham gia vào quá trình học tập.

Để khắc phục tình trạng này, giảng viên cần áp dụng các phương pháp dạy học tích cực như dạy học theo tình huống, học tập dựa trên vấn đề, thảo luận nhóm hoặc dạy học theo dự án. Thông qua các phương pháp này, sinh viên được tham gia vào quá trình tìm hiểu kiến thức, phân tích tình huống và đề xuất giải pháp. Quá trình đó giúp người học phát triển tư duy phân biện, khả năng hợp tác và kỹ năng giải quyết vấn đề.

Bên cạnh đó, giảng viên cần thiết kế các hoạt động học tập gắn với thực tiễn nghề nghiệp, tạo cơ hội để sinh viên vận dụng kiến thức lý thuyết vào các tình huống cụ thể. Điều này không chỉ giúp người học hiểu sâu kiến thức mà còn hình thành năng lực ứng dụng trong thực tế công việc.

2.2.2. *Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học*

Trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, việc ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học đóng vai trò quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo. Công nghệ giúp đa dạng hóa phương pháp giảng dạy, tăng cường tính trực quan của bài giảng và tạo điều kiện thuận lợi cho việc học tập linh hoạt.

Giảng viên có thể sử dụng các phần mềm trình chiếu, video minh họa, bài giảng điện tử hoặc hệ thống quản lý học tập trực tuyến để hỗ trợ quá trình giảng dạy. Các công cụ như lớp học trực tuyến, diễn đàn thảo luận hoặc hệ thống học liệu số giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận tài liệu, trao đổi kiến thức và tự học ngoài giờ học trên lớp.

Ngoài ra, việc xây dựng nguồn học liệu điện tử và ngân hàng câu hỏi trực tuyến cũng góp phần nâng cao hiệu quả dạy học. Khi được hỗ trợ bởi công nghệ, quá trình học tập trở nên sinh động hơn, đồng thời giúp người học phát triển năng lực tự học và khả năng khai thác thông tin.

2.2.3. *Đổi mới kiểm tra, đánh giá theo hướng đánh giá năng lực người học*

Kiểm tra, đánh giá là khâu quan trọng trong quá trình dạy học, có ảnh hưởng trực tiếp đến động cơ và phương pháp học tập của sinh viên. Trong mô hình giáo dục truyền thống, việc đánh giá thường tập trung vào khả năng ghi nhớ kiến thức thông qua các bài thi viết. Tuy nhiên, cách đánh giá này chưa phản ánh đầy đủ năng lực thực sự của người học.

Để phù hợp với định hướng phát triển năng lực, cần đổi mới phương pháp kiểm tra đánh giá theo hướng đa dạng hóa hình thức đánh giá. Bên cạnh các bài thi viết, giảng viên có thể áp dụng các hình thức như đánh giá qua bài thuyết trình, bài tập tình huống, dự án học tập hoặc sản phẩm học tập của sinh viên.

Ngoài ra, cần chú trọng đánh giá quá trình học tập thay vì chỉ đánh giá kết quả cuối cùng. Việc theo dõi sự tiến bộ của sinh viên trong suốt quá trình học tập sẽ giúp giảng viên có những điều chỉnh kịp thời trong phương pháp giảng dạy, đồng thời khuyến khích sinh viên học tập tích cực và chủ động hơn.

2.2.4. *Tăng cường gắn kết giữa đào tạo lý thuyết với thực tiễn nghề nghiệp và doanh nghiệp*

Trước hết, nhà trường cần tăng cường sự phối hợp với doanh nghiệp trong việc xây dựng và cập nhật nội dung chương trình đào tạo. Các doanh nghiệp có thể tham gia góp ý về nội dung môn học, cung cấp các tình huống thực tế hoặc chia sẻ kinh nghiệm nghề nghiệp để giúp bài giảng lý thuyết trở nên thiết thực và phù hợp hơn với yêu cầu của thị trường lao động. Bên cạnh đó, giảng viên cần lồng ghép các ví dụ thực tiễn, tình huống nghề nghiệp hoặc các bài tập ứng dụng vào bài giảng lý thuyết. Việc sử dụng các tình huống thực tế giúp sinh viên hiểu rõ hơn cách vận dụng kiến thức đã học để giải quyết các vấn đề trong công việc.

Ngoài ra, nhà trường có thể tổ chức các hoạt động như tham quan doanh nghiệp, tọa đàm với chuyên gia, hoặc mời cán bộ kỹ thuật từ doanh nghiệp tham gia giảng dạy một số chuyên đề. Những hoạt động này giúp sinh viên tiếp cận với môi trường làm việc thực tế, hiểu rõ hơn về yêu cầu nghề nghiệp và định hướng nghề nghiệp trong tương lai. Việc tăng cường gắn kết giữa đào tạo lý thuyết với thực tiễn không chỉ giúp nâng cao tính

ứng dụng của bài giảng mà còn góp phần hình thành cho sinh viên các năng lực nghề nghiệp cần thiết, đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động trong bối cảnh hội nhập và phát triển kinh tế.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục nghề nghiệp và yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, việc nâng cao chất lượng dạy học các môn lý thuyết theo hướng phát triển năng lực người học là một nhiệm vụ quan trọng đối với các cơ sở đào tạo. Các môn lý thuyết không chỉ cung cấp nền tảng kiến thức chuyên môn mà còn góp phần hình thành tư duy khoa học, khả năng phân tích và vận dụng kiến thức vào thực tiễn nghề nghiệp.

Để khắc phục những hạn chế trên, bài viết đã đề xuất một số giải pháp cơ bản nhằm nâng cao chất lượng dạy học các môn lý thuyết theo hướng phát triển năng lực người học. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả đào tạo, giúp sinh viên không chỉ nắm vững kiến thức lý thuyết mà còn có khả năng vận dụng vào thực tiễn nghề nghiệp. Trong thời gian tới, Trường Cao đẳng Lào Cai cần tiếp tục đẩy mạnh đổi mới phương pháp đào tạo, nâng cao năng lực chuyên môn của giảng viên và tăng cường gắn kết giữa nhà trường với doanh nghiệp. Đây là những yếu tố quan trọng giúp nâng cao chất lượng đào tạo, đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (2021), *Chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021–2030*, Hà Nội.
- Nguyễn Văn Cường, Bernd Meier (2014), *Lý luận dạy học hiện đại – Cơ sở đổi mới mục tiêu, nội dung và phương pháp dạy học*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Trần Khánh Đức (2013), *Giáo dục và phát triển nguồn nhân lực trong thế kỷ XXI*, NXB Giáo dục Việt Nam.
- Phạm Minh Hạc (2017), *Giáo dục Việt Nam trước yêu cầu đổi mới và hội nhập*, NXB Giáo dục Việt Nam.